

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

fII. ÚS 361/06-

32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. apríla 2007 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Juraja Horvátha o sťažnosti M. Š., S., zastúpeného advokátom JUDr. J. V., Č., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 1377/98 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 1377/98 porušené bolo.

2. M. Š. priznáva finančné zadostučinenie 80 000 Sk (slovom osemdesiat tisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Čadca povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. októbra 2006 doručená sťažnosť M. Š., S. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. V., Č., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 1377/98.

Sťažovateľ uviedol, že konanie začalo 21. októbra 1998 na základe návrhu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti a sťažovateľ v ňom vystupuje ako odporca v 1. rade. Podľa jeho vyjadrenia okresný súd vo veci nekoná od posledného pojednávania z 20. novembra 2003, a preto žiada, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Okresný súd v Čadci svojou nečinnosťou vo vybavovaní veci č. k. 10 C 1377/98 porušil základné právo sťažovateľa uvedené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd SR prikazuje Okresnému súdu v Čadci, aby vo veci č. k. 10 C 1377/98 konal bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,- Sk, ktorú sumu je Okresný súd v Čadci povinný zaplatiť sťažovateľovi v lehote do 30 dní od vydania nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 361/06-9 z 31. októbra 2006 ju prijal na ďalšie konanie. Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Preto ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania.

Predseda okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti doručenom ústavnému súdu 22. marca 2007 uviedol prehľad úkonov v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 1377/98 a predložil príslušný spis. Z týchto podkladov ústavný súd zistil nasledovný priebeh konania.

Konanie vedené okresným súdom sa začalo 30. októbra 1998 doručením návrhu A. B. a A. B. (ďalej len „navrhovatelia“) proti sťažovateľovi o určenie vlastníckeho práva k pozemku. V novembri 1998 okresný súd vyzval navrhovateľov na zaplatenie súdneho poplatku, odporcu na vyjadrenie k návrhu a vyžiadal kópiu pozemnoknižnej vložky od Okresného úradu Č., odbor katastrálny.

Prvé pojednávanie sa uskutočnilo 16. marca 1999. V apríli a júli 1999 okresný súd vyzval navrhovateľov na upresnenie návrhu, v júni 1999 vyžiadal list vlastníctva a geometrický plán od Okresného úradu Č., odbor katastrálny. V októbri 1999 okresný súd vyžiadal na pripojenie dedičský spis a následne predvolal navrhovateľov, s ktorými bola 19. novembra 1999 spísaná zápisnica o rozšírení návrhu o ďalšieho účastníka na strane odporcu – Slovenská republika v zastúpení Okresným úradom Č., ktorého následne okresný súd vyzval na vyjadrenie k návrhu.

V roku 2000 sa uskutočnili tri pojednávania (27. januára 2000, 9. marca 2000 a 14. marca 2000). Na pojednávaní 27. januára 2000 okresný súd pripustil rozšírenie návrhu o odporcu v 2. rade – Slovenská republika v zastúpení Okresným úradom Č., ktorého zástupca namietol pasívnu legitimáciu v konaní a uviedol, že predmetný pozemok spravuje Slovenský pozemkový fond. Na pojednávaní 9. marca 2000 okresný súd vypočul zástupkyňu Slovenského pozemkového fondu. Na pojednávaní 14. marca 2000 okresný súd pripustil rozšírenie návrhu o odporcu v 3. rade – Slovenský pozemkový fond a vyhlásil rozsudok, ktorým určil, že navrhovatelia sú bezpodielovými spoluvlastníkmi predmetnej nehnuteľnosti a konanie proti odporcovi v 1. rade (sťažovateľovi) zastavil. Na základe odvolania odporcu v 3. rade okresný súd 1. augusta 2000 predložil spis Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“), ktorý uznesením sp. zn. 6 Co 1984/00 z 29. novembra

2000 zrušil rozsudok okresného súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie, pretože nedostatočne zistil skutkový stav veci a dopustil sa viacerých procesných pochybení.

Po vrátení spisu z odvolacieho súdu (12. januára 2001) okresný súd zabezpečoval vyjadrenie účastníkov konania (výzvy z 22. januára 2001 a 27. februára 2001) a vyzval odporcu v 3. rade (2. apríla 2001) a sťažovateľa (11. mája 2001) na zloženie zálohy na trovy dôkazov. Dňa 2. júla 2001 sa uskutočnila ohliadka na mieste a následne okresný súd vyžiadal snímky z katastrálnej a pozemnoknižnej mapy od katastrálneho odboru Okresného úradu Č., ktoré boli doručené 25. júla 2001. Tieto doklady okresný súd znovu žiadal 24. októbra 2001. V roku 2001 sa uskutočnili dve pojednávania (29. novembra 2001 a 4. decembra 2001). Na pojednávaní 4. decembra 2001 okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorým určil, že navrhovatelia sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti a konanie proti sťažovateľovi zastavil.

Na základe sťažovateľom podaného odvolania okresný súd po zaplatení súdneho poplatku za odvolanie (4. februára 2002) predložil vec 17. apríla 2002 krajskému súdu, ktorý uznesením č. k. 6 Co 922/02-126 z 25. septembra 2002 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pretože okresný súd opäť nedostatočne zistil skutkový stav veci a neodstránil procesné pochybenia vytýkané v uznesení z 29. novembra 2000.

Po vrátení veci (10. novembra 2002) okresný súd 2. decembra 2002 vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k uzneseniu odvolacieho súdu. V roku 2003 okresný súd žiadal Okresný súd Námestovo (18. marca 2003 a 9. júna 2003) o zapožičanie spisu sp. zn. 7 C 42/2002 za účelom skúmania prekážky litispendencie. Dňa 20. novembra 2003 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol oboznámený obsah spisu Okresného súdu N.. Okresný súd pojednávanie odročil na neurčito a vyzval navrhovateľov, aby doplnili okruh účastníkov konania pod následkom odmietnutia návrhu a vyžiadal geometrický plán a list vlastníctva od Správy katastra Č..

V roku 2004 po doručení vyjadrenia Správy katastra Č. (10. februára 2004) okresný súd opakovane žiadal (3. mája 2004) o zaslanie geometrického plánu. Uznesením z 27. mája 2004 okresný súd uložil navrhovateľom zaplatiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania a na základe žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov ich vyzýval (17. júna 2004, 24. augusta 2004, 30. novembra 2004) na preukázanie majetkových pomerov. Následne 27. januára 2005 zisťoval osobné a majetkové pomery dožiadaním Sociálnej poisťovne Č. a Obecného úradu S. (odpovede doručené 14. a 21. februára 2005).

Okresný súd uznesením z 31. mája 2005 oslobodil navrhovateľov od platenia súdnych poplatkov a 11. júla 2005 uložil sťažovateľovi zaplatiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Na základe odvolania sťažovateľa bol spis 2. septembra 2005 predložený krajskému súdu, ktorý uznesením sp. zn. 6 Co 433/05 z 30. septembra 2005 uznesenie okresného súdu potvrdil. Sťažovateľ zaplatil preddavok 3. decembra 2005.

V januári 2006 bol spis pridelený sudkyni, ktorá namietla svoju zaujatosť a krajský súd ju uznesením z 10. februára 2006 vylúčil z prerokovania a rozhodovania veci. Spis bol 4. apríla 2006 pridelený inej sudkyni. Okresný súd 19. apríla 2006 nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru geodézie a kartografie a uznesením vyzval navrhovateľov, aby odstránili vady návrhu na začatie konania. Listom z 19. septembra 2006 okresný súd urgoval Okresný súd Dolný Kubín, pracovisko Námestovo, aby zaslal kópiu návrhu, resp. rozhodnutia vo veci sp. zn. 7 C 42/2002, ktoré žiadal 19. apríla 2006. Znalecký posudok bol predložený 16. októbra 2006 a účastníkom konania ho okresný súd zaslal v januári 2007.

Uznesením z 11. januára 2007 okresný súd rozhodol o priznaní znaleckej odmeny. Dňa 1. marca 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom navrhovatelia vzali návrh späť v celom rozsahu, okresný súd konanie zastavil a navrhovateľom uložil nahradiť sťažovateľovi trovy konania. Samostatným uznesením okresný súd vrátil sťažovateľovi zostatok preddavku na trovy dôkazov.

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (II. ÚS 61/98). Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. Tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (II. ÚS 219/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00, III. ÚS 111/02) zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Podľa názoru ústavného súdu z predloženého spisu nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali právnu a skutkovú zložitosť veci, a tým by opodstatňovali celkovú dĺžku namietaného konania.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa, ktorý v konaní vystupuje ako odporca v 1. rade, ústavný súd zo spisového materiálu zistil, že sa sťažovateľ nezúčastnil ohliadky na mieste, hoci bol riadne predvolaný. Inak sťažovateľ reagoval na výzvy okresného súdu a po právoplatnosti príslušných uznesení včas zaplatil preddavok na trovy dôkazov. Ústavný súd v namietanom konaní nezistil také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali podiel sťažovateľa na zbytočných prietáchoch.

3. V rámci tretieho kritéria ústavný súd hodnotil postup okresného súdu, pričom vychádzal zo svojej judikatúry, podľa ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou príslušného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie k odstráneniu právnej neistoty účastníka konania (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04), a teda úkony okresného súdu neposudzoval z hľadiska ich množstva, ale efektívnosti pre rozhodnutie vo veci.

Z tohto pohľadu ústavný súd konštatoval, že okresný súd sa počas celého konania nevysporiadal s nedostatkami návrhu na začatie konania. Hoci dvakrát vo veci meritórne rozhodol, odvolací súd dvakrát jeho rozsudok zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie s tým, že mu vytkol nedostatočné zistenie skutkového stavu veci a viaceré procesné pochybenia, pričom pri druhom zrušení poukázal na nerešpektovanie právne záväzného názoru odvolacieho súdu. O efektívnom postupe okresného súdu nesvedčí ani skutočnosť, že okresný súd opakovane žiadal doklady a informácie z katastra nehnuteľností, vykonal aj ohliadku na mieste, ale až 19. apríla 2006 ustanovil znalca za účelom identifikácie spornej parcely.

Vychádzajúc z uvedených skutočností a s prihliadnutím na celkovú dĺžku konania ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v namietanom konaní svojím postupom spôsobil zbytočné prietahy v konaní a porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Pretože namietané konanie sp. zn. 10 C 1377/98 okresný súd zastavil uznesením z 1. marca 2007, neprichádzalo do úvahy, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu v tejto veci v ďalšom období konať bez zbytočných prietáhov.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie 100 000 Sk s odôvodnením, že okresný súd vo veci riadne nekoná, čím umožňuje navrhovateľom ďalší nezákonný postup. Pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia ústavný súd zohľadnil celkový priebeh konania, jeho doterajšiu dĺžku a ďalšie okolnosti prípadu a dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia 80 000 Sk (slovom osemdesiat tisíc slovenských korún) sťažovateľovi primerané konkrétnym okolnostiam prípadu.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) podľa výroku rozhodnutia.

Vzhľadom na to, že si sťažovateľ neuplatnil úhradu trov konania, ústavný súd o úhrade trov nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. apríla 2007